

CALEA MÂNTUIRII

Săptămânal editat de Centrul de Studii Teologice-Istorice și de Prognoză Pastoral-Misionară al Facultății de Teologie Ortodoxă Arad.
Redactor fondator (1935): Preot Ilarion V. Felea. Apare cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Timotei, Arhiepiscopul Aradului

EDITORIAL

Perioada Triodului și conținutul ei duhovnicesc

Viața Bisericii, prin slujbele ei, ne conduce în perioada Postului Mare către Praznicul Învierii Mântuitorului. Călătoria Postului Mare este însoțită pe tot parcursul ei de mesajul pătrunzător și restaurator al Triodului, carte de cult folosită la strună în această perioadă.

Denumirea de *Triod* este legată de specificul slujbei Utreniei zilelor de rând din Postul Mare, care la Canon are doar trei ode sau cântări, spre deosebire de canoanele Utreniei din celelalte perioade ale anului bisericesc, care au nouă ode. De aici, denumirea cărții, *Triod* („trei ode”).

Triodul cuprinde toate slujbele săvârșite de Biserică în perioada Postului Mare, pe săptămâni și zile, rânduind viața launtrică a creștinilor. În sensul acesta, *Triodul* nu trebuie privit doar ca o simplă carte de cult, folosită în cadrul slujbelor din această perioadă a anului bisericesc, ci trebuie văzut ca un îndrumător duhovnicesc, prin intermediul căruia strădaniile omului sunt îndreptate către înnoirea duhovnicească, către schimbarea vieții launtrice, prin puterea nevoitei și milostivirea coborătoare a lui Dumnezeu. De altfel, scopul slujbelor și rânduielilor din vremea Postului este acela de a-i introduce pe creștini într-un anume mod de viață prin participarea la viața Bisericii, exprimată în slujbele și spiritualitatea ei.

Slujba, în general, sfințește viața noastră, mijlocind ajutor dumnezeiesc pentru făptuirea cea bună, astfel încât să avem posibilitatea de a deveni creștini mărturisitori și implinitori ai propriului nostru adevăr de credință. Prin urmare, rânduiala bisericească nu se dorește atât o alternativă la viața din cetate, în sensul neglijării acesteia, cât se dorește a fi mai ales, o realitate care inspiră și temeluește în adevăr și înviere viața cetății. Din această perspectivă, slujba devine, pentru creștinul autentic, normă de viață, izvor de putere duhovnicească, în strădania lui de a descoperi sensul lumii și al vieții.

Perioada *Triodului*, prin slujbele săvârșite în Biserică, îl rează pe om în starea de fiu al lui Dumnezeu, ridicându-l din moarte către viață, împreună cu Hristos. Prin urmare, noi nu călătorim singuri în perioada Triodului spre Înviere, ci călătorim, ca odinioară Luca și Cleopa pe drumul Emausului, împreună cu Domnul Hristos. Astfel, Hristos nu ne descoperă în El doar învierea noastră, ci și drumul spre aceasta.

Perioada *Triodului*, departe de a însemna doar o schimbare a structurii și a conținutului slujbelor Bisericii, ne integrează într-un alt mod de existență: viețuirea desăvârșită din Rai, adică reînțoarcerea la modul de a fi al celor dintâi oameni, înainte de căderea în păcat. Calea *Triodului* este cale către Împărăția cerească. Majoritatea textelor din slujbele cuprinse în *Triod* ne îndeamnă către o transformare duhovnicească a vieții noastre prin *pacăință*. Triodul devine astfel o perioadă de angajare duhovnicească în lupta cu patimile, de asumare a Crucii după modelul lui Iisus Hristos. Textul Evangheliilor și al Triodului ne asigură că numai rămânând în Hristos, ca model al nostru, ajungem la Înviere.

Sinaxarul Duminicii Vameșului și a Fariseului descoperă motivația duhovnicească a Părinților, în alcătuirea *Triodului*. În conținutul său citim că, atunci când Sfinții Părinți au alcătuit această carte de slujbă, au căutat să arate iubirea lui Dumnezeu față de om, purtarea de grijă a lui Dumnezeu față de omul căzut și posibilitatea acestuia de a redobândi Raiul prin Jertfa și Învierea lui Iisus Hristos, asumate în viața sa prin *pacăință*. Aceste minunate lucrări ale lui Dumnezeu față de creația Sa au fost mărturisite de Sfinții Bisericii ca adevăruri mântuitoare și transmise și nouă până astăzi (*Triodul*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 2000, p. 11).

Pr. Lucian FARCAȘIU

PREDICA

A sosit vremea postului și a curăției

Duminica Izgonirii lui Adam din Rai sau a lăsării secului de brânză

„Zis-a Domnul: De veți ierta oamenilor greșelile lor, ierta-va și vouă Tatăl vostru Cel ceresc; iar de nu veți ierta oamenilor greșelile lor, nici Tatăl vostru nu vă va ierta greșelile voastre. Când postiți, nu fiți triști ca fățarnicii; că ei își smolesc fețele, ca să se arate oamenilor că postesc. Adevărat grăiesc vouă, și-au luat plata lor. Tu însă, când postești, unge capul tău și fața ta o spală, ca să nu te arăți oamenilor că postești, ci Tatălui tău care este în ascuns, și Tatăl tău, Care vede în ascuns, îți va răsplăti ție. Nu vă adunați comori pe pământ, unde molia și rugina le strică și unde furii le sapă și le fură. Ci adunați-vă comori în cer, unde nici molia, nici rugina nu le strică, unde furii nu le sapă și nu le fură. Căci unde este comoara ta, acolo va fi și inima ta.” (Matei 6, 14-21).

Cu ajutorul lui Dumnezeu ne aflăm în pragul Postului Sfințelor Paști, când ni se oferă din nou prilejul ca prin post și rugăciune să ne apropiem de Dumnezeu, pentru a ajunge să ne ridicăm din mormântul păcatului și să ne bucurăm cum se cuvine de slăvita zi a Învierii Mântuitorului.

Această Duminică este numită „a lăsării sec de brânză”, pentru că de mâine începe Postul cel Mare dar și „Duminica izgonirii lui Adam din rai”, în amintirea căderii acestuia în păcat, prin neascultarea poruncii date de Dumnezeu de a nu mânca din fructul oprit.

Pericopa evanghelică a Duminicii conține un fragment din cuprinzătoarea „Predică de pe munte”, rostită de Mântuitorul la începutul activității Sale de propovăduire a noii învățături (Matei cap. 5-7). Ea cuprinde în principal trei învățături, din care cea mai importantă este cea despre post. Prin urmare socotim că, fiind în pragul începerii Postului Mare, care ne amintește de postul Mântuitorului, înainte de începutul activității Sale mântuitoare, este firesc să vorbim despre semnificația postului creștin.

Prin post înțelegem, de regulă o abținere, în mod voluntar, de la anumite feluri de mâncare, respectiv de la produsele de origine animală, și de la băutură. Această înfrânare a trupului prin reducerea hranei are ca scop principal și o înduhovnicire a noastră,

încercând să ne conștientizeze asupra rostului abținerii fiecăruia de la tot ceea ce poate să ne facă rău, nouă sau celor din jurul nostru.

Postul datează din vremuri străvechi, fiind cunoscut și în alte religii, după cum era cunoscut și în Vechiul Testament. De pildă, marele învățător al poporului iudeu, Moise, a postit și el 40 de zile pentru a fi vrednic să primească cele zece porunci sau Decalogul, pe care iată, le respectăm și noi, creștinii. Proorocul Ilie, omul ales al lui Dumnezeu, de asemenea a postit, după care a primit puterea de a deschide și închide stăvilarele cerului și a face a veni pe pământ ploaia aducătoare de roade iar proorocul Daniel și cei trei tineri duși în Babilon au refuzat să mănânce la masa regelui, preferând bucate de legume.

În Noul Testament ni se spune că au postit ucenicii Sfântului Ioan Botezătorul și respectiv Mântuitorul însuși în pustie, 40 de zile și 40 de nopți, înainte de a începe propovăduirea Evangheliei. Posteau Sfinții Apostoli și ucenicii lor (Faptele Apostolilor 13, 2-3 și 14, 23), între ei și Sfântul Apostol Pavel (II Cor. 6, 5). Ei au fost cei care au rânduit postul pentru toți creștinii de atunci, ca apoi marii Sfinți Părinți ai Bisericii să fixeze posturile așa cum le avem până astăzi și să scrie pagini memorabile despre semnificația postului creștin.

Continuare în pagina 2

Pr. Gabriel Valeriu BASA

Din sumar

► Perioada Triodului. Privire de ansamblu
pagina 3, Ioan Claudiu Moca

► Explicarea Rugăciunii „Tatăl nostru” după Sfântul Ioan Hrisostom
pagina 3, Amalia Stana

► Știri
pagina 4

ȘTIRI

Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul își aniversează ziua de naștere

Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul, Episcopul vicar al Arhiepiscopiei Aradului, își aniversează luni ziua de naștere. Cu acest prilej, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel a transmis un mesaj de felicitare.

Ierarhul s-a născut în 12 februarie 1972, în localitatea Berezeni, județul Vaslui (nume de botez Vlad). Formarea teologică a dobândit-o la Seminarul Teologic Veniamin Costachi de la Neamț (1990-1995) și Facultatea de Litere și Teologie din cadrul Universității Ovidius din Constanța, la Specializarea Teologie-Istorie (1996-2000), unde a urmat și cursurile de masterat la specializarea Istorie veche-medievală (2000-2002).

În anul 2003 a fost admis la cursurile de doctorat în cadrul Facultății de Teologie Ortodoxă, Universitatea Al. I. Cuza din Iași, la Specializarea Istoria Bisericii Ortodoxe Române, cu teza Mitropolia Moldovei și Sucevei: Arhiepiscopia Iașilor în prima jumătate a secolului al XX-lea (1900-1948), elaborată sub îndrumarea acad. prof. univ. dr. Emilian Popescu. În ianuarie 2009 i s-a conferit titlul de doctor în teologie.

În 2001 a urmat un curs de limbă engleză organizat de către Consiliul Mondial al Bisericilor din Geneva la Academia Ortodoxă din Vilemov, Cehia, iar în 2005 a participat la un Stagiul de perfecționare a limbii engleze la Community of the Resurrection, Mirfield și cursurile de teologie din cadrul Colegiului Teologic Resurrection, Marea Britanie.

În lucrarea administrativă, Preasfințitul Emilian a îndeplinit funcțiile de: Mare eclesiarh al Mănăstirii Neamț; Preot spiritual al Facultății de Teologie din Iași; Președinte al Consistoriului monahal și Consilier Cultural al Arhiepiscopiei Iașilor; Exarh al mănăstirilor din județul Iași.

În ședința de lucru a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române din 29 octombrie 2009 a fost ales Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Râmnicului, cu titlul Lovișteanul. Ceremonia de instalare, oficiată de Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, a avut loc în data de 14 noiembrie 2009, la Catedrala Arhiepiscopală Sfântul Nicolae din Râmnicu Vâlcea.

Sfântul Sinod al Bisericii noastre l-a ales prin vot secret, în ședința din 4 iulie 2017, pe Preasfințitul Părinte Episcop vicar Emilian Lovișteanul ca Episcop vicar pentru Arhiepiscopia Aradului cu 43 de voturi din 46 de voturi valid exprimate. Ceremonia de instalare a PS Emilian Crișanul, noul Episcop vicar al Arhiepiscopiei Aradului, a avut loc în 16 iulie 2017 imediat după oficierea Sfintei Liturghii în Catedrala Veche Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul din Arad.

Slujire arhierescă și sfințire de capelă mortuară în Parohia Ghioroc

În Duminica Înfricoșătoarei Judecăți, 11 februarie 2018, credincioșii Parohiei Ghioroc, Protopopiatul

Lipova, au avut bucuria de-al avea în mijlocul lor pe Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului. Chiriarul arădean a fost așteptat în fața bisericii de Părintele Mircea Șirian, secretar al Protopopiatului Lipova, care a adresat și un cuvânt de bun venit, de Părintele Paroh Mircea Ciorogariu, de oficialitățile locale și de tineri îmbrăcați în costume populare locale. După aceasta, Înaltpreasfinția Sa a săvârșit Sfânta Liturghie Arhierescă în biserica parohială cu hramul „Sfântul Mare Mucenic. Dimitrie”, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi. Din sobor au făcut parte Părintele Mircea Șirian, Părintele Protos. Emanuel Cucu de la Mănăstirea Ferdeu, Părintele paroh Mircea Ciorogariu, Părintele Bogdan Oneț de la Parohia Mândruloc și Arhid. Tiberiu Ardelean, inspector eparhial.

În cuvântul de învățătură, Chiriarul a vorbit despre „Milostivirea și dreptatea dumnezeiască” (pe baza citirilor scripturistice ale duminicii: I Corinteni 8-9; Matei 25) ca însușiri dominante în judecarea faptelor săvârșite în viața omenească, cu osebire la judecata înfricoșată sau din urmă. Cunoscând atributele divine se înțelege că Dumnezeu judecă în bunătața Sa părintescă dar și cu dreptatea Sa, dând răsplătire veșnică spre fericire sau osândă. Credinciosul trebuie să fie cu luare aminte la îndemnul propriei conștiințe privind purtarea sa; citirile zilei recomandând omenia, dragostea față de semeni, pentru a-i fi mai aproape în nevoile vieții spre adevărata comuniune în care Hristos Domnul este mereu prezent, toți luând, evitând sminteala sau nepotrivirea, întrucât Dumnezeu vrea mântuirea tuturor. Sfânta Cruce, potrivit și iconografiei și imnografiei, devine cumpăna dreptății prin jertfa mântuitoare. Așezarea pe biserică, cum este momentul de față în această parohie, arată Casa lui Dumnezeu, a Împăratului lumii, în care stăpânește tot binele și dreptatea pentru veșnicie, a subliniat Înaltpreasfinția Sa.

La finalul sfintei slujbe, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei a săvârșit rânduiala sfințirii crucilor care vor fi așezate pe biserică.

După aceasta, Chiriarul a oficiat slujba de sfințire a Capelei mortuare ridicată în cimitir prin grija autorităților locale.

La final Pr. Paroh Mircea Ciorogariu a mulțumit Înaltpreasfințitului Părinte Timotei, pentru acest popas de suflet în mijlocul credincioșilor din Ghioroc și pentru binecuvântările oferite, precum și tuturor oficialităților, domnului Iustin Cionca, președintele Consiliului Județean Arad, domnului Corneliu Popi-Morodan, primarul Comunei Ghioroc și credincioșilor prezenți.

Ziua s-a încheiat cu o agapă frățească dată de protul paroh, în cinstea zilei la casa parohială.

Slujire arhierescă în Parohia Șagu

În Duminica Înfricoșătoarei Judecăți, Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul, Episcop vicar al Arhiepiscopiei Aradului a poposit în Parohia Șagu, Protopopiatul Arad. Cu acest prilej, Preasfinția Sa a săvârșit Sfânta Liturghie în biserica parohială cu hramurile „Intrarea Mântuitorului în Ierusalim” și „Sfânta Cuv. Parascheva”, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi și în prezența a numeroși credincioși. Din sobor au făcut parte: Părintele Conf. Univ. Dr. Lucian Farcașiu, de la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Ilarion V. Felea” din Arad, Părintele Paroh Marius Ardelean, Arhid. Mircea Proteasa și Arhid. Gheorghe Lehaci.

În cuvântul de învățătură, Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul a vorbit celor prezenți despre pregătirea pentru Înfricoșata Judecată: „Pericopele evanghelice din aceste duminici ne pregătesc pentru perioada Postului Mare, însă și pentru întâmpinarea Praznicului Învierii. În Parabola Vameșului și a Fariseului, am văzut omul înaintea lui Dumnezeu. În Pilda Fiului risipitor, am văzut omul față în față cu sine însuși. În Evanghelia Duminicii Înfricoșătoarei Judecăți, noi suntem față în față cu cel de lângă noi, cu aproapele nostru, punând în evidență mila, compasiunea și dragostea pe care le datorăm celorlalți oameni. Cu alte cuvinte, cele două duminici evidențiază credința în Dumnezeu și nădejdea, iar astăzi se distinge dragostea, despre care Sfântul Apostol Pavel a spus că „nu pierde niciodată” (I Cor. 13, 8), Mântuitorul Iisus Hristos, Judecătorul lumii, „Fiul Omului”, știe ce înseamnă să fii flămând, însetat, în suferință, în temniță, străin, bolnav sau fără haine. El însuși a trecut ca Om și Dumnezeu prin aceste stări, mai mult, chiar a fost omorât. De aceea, faptele dragostei și milostivirii îndreptate către aproapele sunt criteriile judecății noastre. Hristos Domnul nu a vorbit de credință, rugăciune, post, metanii, deoarece acestea fără rodirea dragostei nu au valoare. Toate trebuiesc convertite în dragoste, așa după cum ne arată Sf. Ap. Pavel: „acum rămân acestea trei: credința, nădejdea, dragostea. Iar mai mare dintre acestea este dragostea” (I. Corinteni 13, 13), a subliniat Preasfințitul Emilian.

La sfârșitul Sfintei Liturghii, Preasfinția Sa a apreciat și evidențiat slujirea pastoral-misionară a părintelui paroh Marius Ardelean și activitatea bisericească a Consiliului și Comitetului parohial.

(Știrile au fost preluate de pe site-urile episcopiaaradului.ro și basilica.ro)

COMITETUL DE REDACȚIE

Președinte de onoare: ÎPS. Dr. TIMOTEI SEVICIU, Arhiepiscop al Aradului
 Redactori coordonatori: Pr. IOAN TULCAN, Pr. CRISTINEL IOJA
 Secretari de redacție: Pr. ADRIAN MURG, Pr. CAIUS CUȚARU,
 SORIN GHEORGHE SĂPLĂCAN
 Administrație: Pr. FILIPALBU, Pr. LUCIAN FARCAȘIU

Articolele și corespondența se trimit pe adresa redacției:

Str. Academia Teologică, nr. 9, Arad
 Tel/Fax: 0257-285.855, calea.mantuirii@yahoo.com
 Tipărit la Poudique srl Arad.
 ISSN: 1582-1951; Preț: 1 leu
 Costul unui abonament este de 50 lei anual.